

Szakács Jenő Megyei Fizika Verseny

II. forduló

2004. február 3.

Minden versenyzőnek a számára kijelölt **négy** feladatot kell megoldania. A **szakközépiskolásoknak** az **A** vagy a **B** feladatsort kell megoldaniuk a következők szerint:

A: 9-10. osztályosok és azok a 11-12. osztályosok, akik két évig tanulnak fizikát.

B: Azok a 11-12. évfolyamosok, akik több mint két évig tanulnak fizikát.

A rendelkezésre álló idő 180 perc. A feladatok megoldásait önállóan kell elkészítenie, függvénytáblázat és számológép használható. Egy feladat teljes és hibátlan megoldása 15 pontot ér. Minden feladatot külön lapon oldjon meg!

Jó munkát kíván az SZTE TTK Fizika Szakmódszertani Csoport!

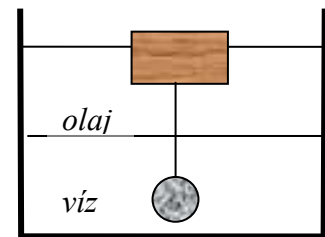
A gimnazisták feladatai:		A szakközépiskolások feladatai:	
9. osztály	1, 2, 3, 4.	A	1, 2, 7, 11.
10. osztály	5, 6, 7, 8.		
11. osztály	9, 10, 11, 12.	B	6, 8, 10, 11.
12. osztály	10, 12, 13, 14.		

* * *

1. 1000 kg/m^3 sűrűségű vízre 800 kg/m^3 sűrűségű olajat rétegezzünk. Az olajon 3 kg tömegű, 500 kg/m^3 sűrűségű, 8 cm vastag deszka úszik. A deszkára erősített fonálon 0,8 kg tömegű, 2700 kg/m^3 sűrűségű alumíniumgolyó függ úgy, hogy teljesen a vízbe merül.

- a) Meddig merül a deszka az olajba?
 b) Mekkora tömegű teher tehető a deszkára, ha azt akarjuk, hogy azt éppen ellepje az olaj?

(Molnár Miklós)

2. Egy test 20 m/s sebességről úgy lassít egyenletesen, hogy sebessége minden másodpercben 2 m/s -mal csökken.
 a) Számítsa ki 8 s elteltével a sebességét!
 b) Mekkora az erre az időtartamra vonatkozó átlagsebessége?
 c) Mennyi utat tesz meg megállásáig?

(Molnár Miklós)

3. Vízszintes, igen síkos felületen álló 7 kg tömegű fakockába 10 g tömegű lövedéket lövünk bele vízszintes irányból. A lövedék a fában marad, és a kocka $0,25 \text{ m}$ -t csúszik el. Határozzuk meg a lövedék kilövési sebességét, ha a súrlódási együttható a kocka és a felület között $0,05$.

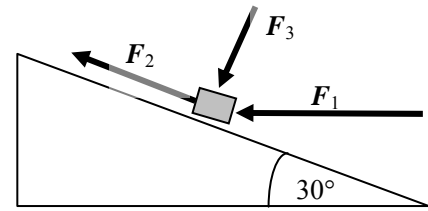
(Varga Zsuzsa)

4. Két futó, **A** és **B**, egy 64 m sugarú körpálya egyik átmérőjének végpontjából egyszerre indul, egymással szembe fut. A 8 km/h sebességgel futó **A** a találkozásig a körpálya kerületének egynolcadát teszi meg.

- a) Mekkora szöget zárnak be ekkor az elmozdulások?
 b) Az indulástól számítva mennyi idő elteltével találkoznának, ha azonos irányban futnának?
 c) Utóbbi esetben mekkora a futók elmozdulásának nagysága, és az általuk bezárt szög?

(Molnár Miklós)

5. Három ember egy 5 kg tömegű rakományt tol felfelé egy hosszú, 30°-os, súrlódásmentes lejtőn. Az egyik ember vízszintesen tolja a rakományt $40\sqrt{3}$ N erővel. A másik ember a lejtővel párhuzamosan húzza 30 N erővel. A harmadik a lejtőre merőlegesen lefelé nyomja 20 N erővel, hogy szét ne csússzon a rakomány.

- Mekkora munkát végeznek az egyes emberek, ha a rakomány elmozdulása a lejtőn 650 cm?
  - Mennyi idő alatt tette meg a rakomány nyugalomból indulva a 650 cm-es utat? ($g = 10 \text{ m/s}^2$)
- (Molnár Miklós)

6. Egy 0,5 m sugarú körpályán mozgó test az indulástól számítva 0,2 s alatt éri el az 5 1/s szögsebességet. A test tömege 0,4 kg.

- Határozzuk meg a testre ható eredő erőt ebben a pillanatban!
- Mekkora szöget zár be az eredő erő a pálya érintőjével?
- Mennyi idő alatt ér újra a kiindulási pontra először?

(Varga Zsuzsa)

7. Egy 50 literes palackban $1,4 \cdot 10^7$ Pa nyomású, 27 °C hőmérsékletű oxigéngáz van.

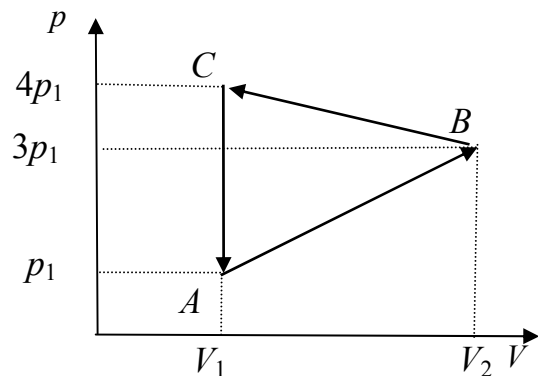
- Mekkora a palackban lévő oxigén tömege?
- Hány liter $2 \cdot 10^5$ Pa nyomású oxigént tudnánk hegesztés céljából a palackból kinyerni 17 °C-on?
- Mennyi oxigént használtunk el, ha a megmaradt gáz nyomása 37 °C-on éppen $5 \cdot 10^6$ Pa?

(Molnár Miklós)

8. Az ábra szerinti körfolyamatban nitrogéngáz vesz részt ($p_1 = 2 \cdot 10^5$ Pa, $V_1 = 2 \text{ m}^3$, $T_A = 300$ K, $V_2 = 3V_1$).

- Mennyi az egyes állapotváltozásokhoz tartozó hőfelvétel, illetve hőleadás?
- Mekkora a körfolyamatban végzett munka?

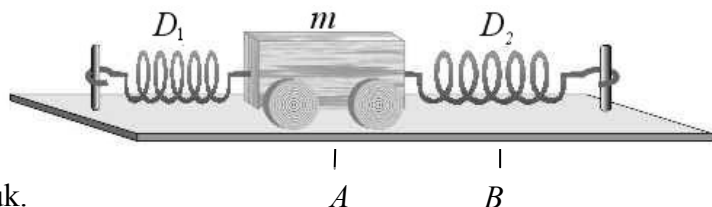
(Varga Zsuzsa)

9. Egy jó hőszigetelő edényben, vékony fallal elválasztva ugyanaz az anyagi minőségű gáz van. Az egyik oldalon a gáz $1,5 \text{ dm}^3$ térfogatú, $3 \cdot 10^5$ Pa nyomású és 310 K hőmérsékletű, a másik oldalon 3 dm^3 térfogatú, $2 \cdot 10^5$ Pa nyomású és 300 K hőmérsékletű. Határozzuk meg az állapotjelzők értékét, ha a falat eltávolítottuk!

(Varga Zsuzsa)

10. Az ábrán feltüntetett $D_1 = 8 \text{ N/m}$ illetve $D_2 = 5 \text{ N/m}$ rugóállandójú rugók mindegyike nyújtatlan állapotban van. Az $m = 4 \text{ kg}$ tömegű testet az A pontból a tőle jobbra, 20 cm-re levő B pontba elmozdítjuk, majd magára hagyjuk. A súrlódástól tekintsünk el!

- Mekkora lesz a test sebessége az A ponton való áthaladáskor?
- Milyen távolságra jut a test a baloldalon a megállásig?
- Mekkora a létrejövő rezgés periódusideje?

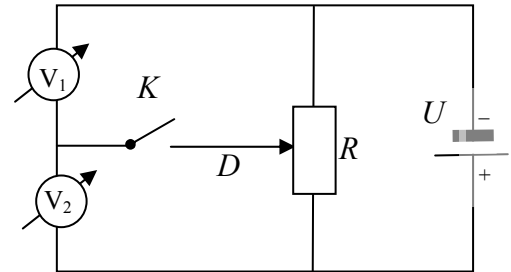
(Molnár Miklós)

11. Mi mozog gyorsabban: a falióra 10 cm hosszú percmutatójának végpontja, vagy a 2 mm^2 keresztmetszetű fémhuzalban az 5 A erősségű áramot képviselő vezetési elektronok? A vezetési elektronok sűrűsége a huzalban $6 \cdot 10^{28} \text{ db/m}^3$. Az elektron töltése $1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$.

(Molnár Miklós)

12. Az ábrán látható áramkörnél a telep feszültsége 180 V , $R = 10 \text{ k}\Omega$, az első voltmérő ellenállása $6 \text{ k}\Omega$, a másodiké $4 \text{ k}\Omega$.

- Mit mutatnak a voltmérők, ha K nyitva van?
- Mit mutatnak zárt kapcsolóállásnál, mikor D éppen felezi az R ellenállást?
- Ha D -t addig mozgatjuk, míg a két voltmérő egyforma feszültséget mutat, D milyen arányban osztja ketté az R ellenállást?

(Varga Zsuzsa)

13. 230 V kapocsfeszültségű hálózatra sorosan kapcsolunk egy ohmos ellenállást, egy tiszta önindukciós tekercset és egy kondenzátort. Ha a rezgésszám 50 Hz , rezonanciát észlelünk. A körben ekkor 20 A -es áram folyik. Ha viszont a frekvencia 100 Hz , akkor az áramerősség 11 A -re csökken. Mekkora R , L , C értéke?

(Varga Zsuzsa)

14. Egy hasáb alakú prizma oldallapjai 60° -os szöget zárnak be egymással.

- Hogyan hagyja el az $n = 2$ törésmutatójú prizmat az a belépő fénysugár, amelyik a prizma törőélére merőleges síkban, az oldallappal 30° -os szöget zár be?
- Mekkora sebességgel halad a prizában a fény? (A fény vákuumbeli terjedési sebessége $3 \cdot 10^8 \text{ m/s}$)

(Molnár Miklós)

* * *